

VALÓSÁGTÜKRÖZÉS TÖBB RÉTEGBEN

Lágler Péter antropofotó kiállítása

Újfajta fotótechnikai kísérlettel készített képeket mutatott be nemrég Lágler Péter a Rét Galériában. Nagypapa című kiállítása személyes élményekkel átszótt család-történet az antropológus „szemével” dokumentálva, a digitális fotózás és a számítógépes lehetőségek felhasználásával. A Magyar Művelődési Intézet vizuális és előadóművészeti főosztályának vezetője korábban hagyományos felvételekkel szerepelt csoportkiállításokon. Kifejezőeszközeinek bővítésével tavaly próbálkozott először, amikor a Mai Manó házban rendezett Sűrű képek című kiállítás készültét rögzítette digitális kamerával. Ennek továbbgondolásával született meg a Gazdagréti Községi Ház galériájában látott fotósorozat.

A kiállítást közvetlenül a nagypapa közelmúltbeli halála inspirálta. Vele az utolsó felmenő távozott ebből a családból. Kilencvenkét évnyi életének emlékei megőrződtek abban a hatvanas években kapott szoba-konyhas panellakásban, amelyben az unoka gyerekeskedett egykoron. A múltat idézik a jellegzetes bútorok, a különböző korokból származó tárgyak és iratok, a falakra aggatott fényképek a fiatal katonáról, az ifjú házasról, és a sok bajtól gyötört idős emberről. E „hétköznapi” relikviákból alkotta meg privát történelem- és antropofotóit Lágler Péter.

„Ez a típusú feldolgozás annak a mániának a része, amelyet én kulturális antropológiának hívok. A történelem az egymáshoz kapcsolódó életek folyamata. Sorsok, történések, találkozások, törekvések láncolata, s benne gondolatok, vágyak, érzelmek, indulatok bújnak meg. Ezek felfedezése, értelmezése, érzékeltetése már akkor izgatott, amikor évtizedekkel ezelőtt megkértem nagyanyámat, hogy a kérdéseim alapján írja meg az életrajzát. Nem csak a szavakban kifejezhető lényeg, de képzőművészeti főiskolásként a vizuális leképezés mikéntjét is kutattam. Azért találtam ki az antropofotó kifejezést, mert nem tudományos feldolgozást végeztem, hanem az egymásra rétegezett felvételekkel, s a rajtuk ábrázolt dolgokkal az önmagukban álló tárgyiaságok közötti összefüggést próbáltam meg sorozat formájában hangsúlyozni.”

Mindezt úgy oldotta meg az alkotó, hogy a Kodak DC-280-as digitális kamerával készített képeket azonnal számítógépbe vitte, majd projektorral kivetítette egy adott helyre, és újra lefotózta, az önkiodó segítségével önmagát is belehelyezve a felvételbe. Az egyik sorozat nyitóképein látható egyrészt az unoka kuckója, fölötte a falon a megmaradt családi fényképek és a nagymama gobelinje, másrészt a nagypapa holtáig büszkén hordott fél-évszázados vasutas zubbonya. Ez a viseltes ruhadarab a következő felvételen változatlanul áll a szekrényre akasztva, ugyanakkor az ágy fölött lebeg, s mögüle az unoka felnőtten tekint vissza. A tükrözött és visszavert fényekből összeálló látványt példázza a másik sorozat. A nagy-

szülői staffirungból maradt ünnepi étkezéslet fotója rávetítődik a szobai hármastükörré, amelyben visszatükröződnek a családi fényképek és a nagypapa foteljében ülő unoka „valóságosan” is látható képe. Az egyik tükörszeletbe belekerült a számítógép monitora, a jelenség tovább bontása többszörös tükrözési játékra adott alkalmat.

„Az embert körülvevő világ távolról sem olyan egyszerű, mint ahogy azt gondolnánk. Folyamatos egymásra másolódás, képeződés, tükröződés és visszatükröződés zajlik körülöttünk, ha nem képpen, akkor szóban. Mondunk egymásnak dolgokat, amiket aztán valaki továbbad, majd egyszer visszakérül hozzánk valamilyen képződmény, amiből vagy fölismerhető az eredeti szöveg, vagy sem. Mindenesetre nagyon bonyolult, többretegű kapcsolat jön létre a valóságról, és annak visszatükrözéséről.”

Lágler Péter a jól ismert montírozás alkalmazásával is megvalósíthatta volna szándékát. De a digitális kamera és a számítógép kombinálása könnyebb kivitelezést kínált, és az azonnal látható végeredmény újabb ötletek kipróbálására sarkallt. A múlt megmaradt darabjainak más és más térbe, idősíkba, szituációba helyezése, másféle csoportosítása, találkoztatása erőteljes hatást vált ki a szemlélőből.

„Szeretnék egy internetes HTML-feldolgozást összeállítani. A képekkel, a korra jellemző levelekkel, feljegyzésekkel és azzal az életinterjúval, amelyet egy ismerős készített a nagyapámmal a 2. magyar hadseregben átélt hányattatásairól. Amint meglesz, elhelyezem a világhálón, hátha megnézik az emberek. Hogy mit gondolnak majd róla? Nem tudom, bizonyára vadul különböző dolgokat. De engem már az is tökéletesen kielégít, ha egyáltalán gondolnak róla valamit. Az nekem már jó.”

Tóth Andrea

